

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Steun aan Rwandese tuinbouw is succesvol

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

Lokaal netwerk

Steun aan Rwandese tuinbouw is succesvol

De Rwandese overheid geeft hoge prioriteit aan ontwikkeling van de tuinbouwsector. Nederlandse bedrijven zijn hier actief bij betrokken. Voorbeeld van de Nederlandse steun aan de tuinbouwontwikkelingen in Rwanda is de training van lokale telers. Dat gebeurt in een met subsidie uit Nederland gebouwde kas.

De economie in Rwanda is enorm gegroeid afgelopen jaren, gemiddeld 8% per jaar tussen 2001 en 2015. Deze groei was en is sterk afhankelijk van de

Landbouw Rwanda

ontwikkelingen in de landbouwsector. Meer dan 75% van de bevolking is werkzaam in de landbouwsector en meer dan een derde van het BNP van Rwanda komt voort uit de landbouwsector. Rwanda heeft nauwelijks industrie of delfstoffen. Daarom is ontwikkeling van de landbouw van groot belang om de sterke economische groei vast te houden en zo bij te dragen aan de ambitieuze doelen van de Rwandese overheid.

De sector bestaat nu veelal uit kleine boeren. Het land is sterk afhankelijk van import van landbouwproducten. Door de geringe export is er een negatieve handelsbalans. De ambitie is de productie fors omhoog te brengen.

Landbouwsector heeft veel potentie

Ondanks de beperkte beschikbaarheid van landbouwgrond, heeft de sector veel potentie. Rwanda heeft een perfect klimaat met een gematigde temperatuur van 25 graden jaarrond. Er is ook voldoende water aanwezig voor irrigatie. Er is veel menskracht aanwezig met een goede agrarische basiskennis.

De agrarische instituties zijn ontwikkeld en er zijn goede wegen die Rwanda verbinden met afzetmarkten in omliggende landen. Het stabiele politieke klimaat en de centrale positie van Rwanda binnen de East African Community (EAC) maken het land een interessante speler in de regio.

De toenemende vraag naar hoogwaardige agrarische producten, zowel lokaal als in omringende landen, vormt een impuls voor veranderingen in de sector. De prioriteit van de Rwandese overheid lag afgelopen jaren op voedselzekerheid, vooral op de productie van voedselgewassen zoals mais, rijst, kookbananen en aardappelen. Mede door de economische ontwikkeling en de groei van de middenklasse geeft de overheid nu meer prioriteit aan de tuinbouw (groente, fruit, bloemen). Intensieve hoogwaardige tuinbouw creëert veel arbeidsplaatsen, brengt geld op, is kennisintensief en interessant voor de export.

Er zijn afgelopen jaren in de tuinbouw diverse ontwikkelingsprogramma's opgezet, bijvoorbeeld rond diversificatie, productieverhoging en coöperatievorming.

Uitdagingen voor de tuinbouw

Ondanks de perspectieven liggen er een aantal stevige uitdagingen om de doelen van de overheid waar te maken. De tuinbouwsector is nog weinig ontwikkeld met lage producties, kwalitatief slecht uitgangsmateriaal en teelt in de volle grond. Door de hoge rente durven weinig landbouwondernemers geld te lenen. De financiële instellingen zijn aanwezig, maar er is nog weinig aandacht voor de potentie van de tuinbouwsector.

De omslag naar een commerciële land- en tuinbouw vraagt een stap-voor-stap aanpak. De eerste stap is dat de tuinbouwproductie in hoeveelheid, variëteit en kwaliteit moet toenemen om de lokale markt te bedienen en zo Rwanda minder afhankelijk te maken van import. De volgende stap is export.

Verbouw van

groenten in kassen is wenselijk, maar staat momenteel nog in de kinderschoenen. Ook ontbreken data over klimaat, grondkwaliteit en water om de tuinbouw te controleren en reguleren.

Bezoek SMART-project

Kansen voor Nederlands bedrijfsleven

De Rwandese overheid kijkt voor de ontwikkeling van zijn tuinbouwsector vooral naar Nederland, vanwege de ruime kennis en ervaring van de productie van hoogwaardige tuinbouwgewassen.

De Nederlandse tuinbouwsector begint de potentie van Rwanda te ontdekken en ziet de ambitie van de overheid als een kans voor het aangaan van handelsrelaties. Afgelopen jaren zijn er diverse initiatieven voor verbetering van de tuinbouwsector en het versterken van de handelsrelatie tussen Nederland en Rwanda in gang gezet. Voorbeeld is het zogeheten SMART-project.

Introdactie low-tech kas

Met het SMART-project heeft een groep Nederlandse bedrijven sinds 2013 in het kader van de topsector Tuinbouw

en Uitgangsmaterialen
de krachten

gebundeld. Betrokken

zijn Horti Holland International, BoP Inc, Wageningen UR, TNO, Bosman van Zaal, Rijk Zwaan, Hoogendoorn en Koppert. Mede met subsidie uit het Nederlandse FDOV-fonds is een lokaal aangepaste low/medium-tech kas gebouwd. Een Rwandese ondernemer heeft de helft van de investeringen op zich genomen. Doel van het project is de vergroting en verbetering van de productie van tuinbouwgewassen, in dit geval tomaten en paprika.

De Nederlandse bijdrage is ook gericht op training van de lokale partner en enkele andere lokale telers. Projectmanager van het SMART-project in Rwanda is de Nederlander Norbert van der Straaten van Horti Holland International. Hij woont en werkt in Rwanda en is sinds de eerste dag betrokken bij het project. Volgens hem zijn de voordelen van tuinbouw in een kas groot voor Rwanda.

Van der Straaten: “In een kas kunnen boeren de productie per vierkante meter fors omhoog brengen. Mest en water kunnen namelijk veel efficiënter worden ingezet in een kas dan in het open veld. Resultaat is meer productie en meer omzet.”

Het consortium van Nederlandse bedrijven met elk hun eigen expertise, de inzet van de lokale Rwandese ondernemer en de beschikbaarheid van de financiering via het FDOV-fonds maken het SMART-project in Rwanda tot een succes.

Spin off

Naast het werk voor het SMART-project heeft Van der Straaten in 2015 zijn eigen bedrijf opgezet: Greentech Holland. Dit bedrijf representeert een aantal Nederlandse tuinbouwbedrijven, waaronder enkele SMART-bedrijven, met als doel om de producten en kennis van het Nederlandse

tuinbouwbedrijfsleven beschikbaar te maken voor Rwandese ondernemers.

Tevens is recent een Nederlands initiatief gestart wat gericht is op de versterking van de Rwandese tuinbouwsector. Het 'Netherlands Initiative for Capacity Development in Higher Education' (NICHE) draagt bij aan het creëren en versterken van professionals in de landbouwsector, zowel in het lager beroepsonderwijs als op universitair niveau.

Markttoegang voor Nederlandse producten

In 2014 is het 'Rwanda – Nederland Horti platform' opgericht. In dit platform zitten Nederlandse bedrijven om tafel met de Rwandese overheid. Doel is de samenwerking op het gebied van tuinbouw te verbeteren. Het landbouwbureau in Kigali is hier actief bij betrokken.

Recent resultaat is dat de Rwandese overheid is begonnen met de uitvoering van officiële testen van Nederlandse pootaardappelen en biologische gewasbeschermingsmiddelen. Bij een positieve uitkomst kunnen deze Nederlandse producten verkocht worden op de Rwandese markt.

Landbouwteam Rwanda

Landbouwraad Rwanda

E: kig-Inv@minbuza.nl

T: + 250787398118

W: <http://rwanda.agroberichtenbuitenland.nl/>

Zie origineel artikel op [Agroberichten Buitenland](#)

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
F +31 (0) 88 602 90 23
E klantcontact@rvo.nl
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van
het ministerie van Economische Zaken.
© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | oktober 2016

Publicatienummer: RVO-160-1601/RP-INT

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert
duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen.
Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen
aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries
en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische
Zaken.